

3510742102 "Projectgroep EnergiePrestatie van Gebouwen"**Verslag Projectgroep NTA 8800 18 mei 2021**

Document type: Meeting report

Datum van document: 2021-06-29

Reactie NL: INFO

Opmerking secretaris: -

E-mailadres secretariaat: katrien.volleman@nen.nl

Commissie webadres: <https://isolutions.iso.org/ecom/livelink/open/49459044>

VERSLAG

DOCUMENTNUMMER
N0263

DATUM
29 juni 2021

PAGINA
1/9

AFWEZIGONDERWERP
Projectgroep NTA 8800

DOCUMENTNUMMER
2020-N0263

SECRETARIS
Katrien Volleman

DATUM
28 juni 2021

VERGADERINGNUMMER
2021-02

AANVANG
09.30 uur

EINDTIJD
11:45 uur

VERGADERDATUM
18 mei 2021

PLAATS
NEN, Webmeeting

Presentielijst (*=agendalid)

Naam	Belanghebbende	Aanwezigheid
Harm Valk (voorzitter)		Aanwezig
Albert Koedam	Aedes	Aanwezig
Guus Gijsbers	AvEPA	Afwezig
Peter Poell / Helen Visser	Bouwend Nederland	Afwezig
Frank Agterberg	Vereniging Warmtepompen	Aanwezig
Martin Mooij	DGBC	Aanwezig
Bert Elkhuisen	DGBC	Afwezig
René v.d. Loos/ Ieke Kuijpers-van Gaalen	DGMR / softwareontwikkelaars	Aanwezig
Hugo Breuers	FedEC	Afwezig
Kelly Greene	ISSO	Aanwezig
Theo Smits	Neprom	Aanwezig
Ivo van Rooy	NVTB	Aanwezig
Philippe van der Beesen	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	Aanwezig
Christiaan Nijboer	Rijksvastgoedbedrijf	Afgemeld
Jeroen de Roos	Romazo	Aanwezig
Martin Straver	Romazo	Aanwezig
Wil van Ophem	InstallQ	Aanwezig
Marleen Spiekman/ Linda Hoes	TNO	Afgemeld
Anja Jolman	Vereniging Energie-Nederland	Afgemeld
Wim Plokker	VABI Software B.V. / softwareontwikkelaars	Aanwezig
Co Koning	Vastgoedbelang	Afgemeld
Arthur Barendregt	Vereniging Bouw- & Woningtoezicht Nederland	Afwezig
Jan Roelof Hoving	Vereniging Eigen Huis	Afwezig
Henk Bakker	Vereniging van Nederlandse Gemeenten	Afgemeld
Coen van der Sande	NVKL	Afgemeld

Walid Atmar	Binnenklimaat Nederland	Afwezig
Jan Verdonck	Binnenklimaat Nederland	Aanwezig
Jan Zeguers	NSVV	Aanwezig
Annemarie Costeris	NVDE	Aanwezig
Mariette Willems	NBvT/Centrum Hout	Aanwezig
Fred Vos	Techniek Nederland	Afgemeld
Fred Brouwers*	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Aanwezig
Rob Kotte (secr. Programmaraad)	NEN	Aanwezig
Katrien Volleman (secr. Projectgroep)	NEN	Aanwezig

1 Welkom en Opening

De voorzitter opent de vergadering, heet iedereen van harte welkom.

2 Vaststellen agenda – N0262

De agenda wordt vastgesteld zonder wijzigingen.

3 Mededelingen en ingekomen stukken

Mededelingen

A. Bericht van verhindering

Er zijn afmeldingen ontvangen van Fred Vos, Marleen Spiekman, Henk Bakker, Coen van der Sande, Christiaan Neijboer en Anja Jolman.

Anja Jolman neemt de rol van Daniël Awater als vertegenwoordiger namens Energie Nederland over.

4 Verslag vergadering nr. 01 – 2 maart 2021

A. Verslag vergadering 2 maart 2021

Het verslag wordt vastgesteld met de volgende aanpassing:

- Jan Zeguers was aanwezig, maar staat op afwezig in de lijst.

B. Actiepuntenlijst

Zie de separate actiepunten- en besluitenlijst.

5 Update stelsel EPG

A. Planning publicatie 2021

Valk licht toe dat de besluitvorming voor het verwerken van aanpassingen in de NTA, opnameprotocollen en de software richting eind van het jaar reeds plaatsvindt in de vergadering van 18 september a.s. Dit heeft er mee te maken dat vanaf oktober de softwareleveranciers nodig hebben om zaken te

verwerken, waarna de software geattesteerd moet worden. De leden worden daarom verzocht om aanpassingsvoorstellen tijdig uit te werken. Hiervoor zijn verschillende taakgroepen ingericht. Deze aanpassingsvoorstellen dienen eveneens afgestemd te zijn met ISSO voor het effect op de opnameprotocollen, de softwareleveranciers voor het effect op de software. Daarnaast wordt een toets gedaan voor het effect op de BENG-eisen, zoals toegelicht in document N0252.

B. Stand van zaken implementatie

- *Stand van zaken software*

Er vindt intensief afstemming plaats met de softwarepartijen, zodat onderwerpen die uitgewerkt worden tijdig in de software verwerkt kunnen worden, en de NTA, opnameprotocollen en de software op één lijn worden gebracht. Soms kleine wijzigingen voor de NTA kunnen een groter effect hebben op de software, vandaar dat hier nauwe afstemming over plaatsvindt en de planning uit punt 5A is ontwikkeld.

Plokker vult aan dat voor 1 juli door de softwareleveranciers druk wordt gewerkt aan het verwerken van twee aanpassingen:

- De leidinglengtes
- Een aantal verduidelijkingen t.a.v. warmtepompen

Koedam merkt op dat er een aantal vragen t.a.v. het maken van keuzes over meerdere opwekkers uit de TC naar voren zijn gekomen.

Volleman reageert dat dit is voorgelegd aan de betreffende rapporteur en ze zal navraag doen, zodat daar mogelijk voor 1 juli nog afstemming over plaats kan vinden.

- *Kwaliteitsborging*

Bij de opnameprotocollen zullen gelijktijdig met de NTA interpretatiedocumenten worden gepubliceerd in juli. Vervolgens zullen eind van het jaar wijzigingsbladen bij de BRL'en worden gepubliceerd en zal de software worden geattesteerd, gelijktijdig met de publicatie van een nieuwe versie van de NTA en de opnameprotocollen.

Naast de mogelijkheid van fysiek examineren wordt er hard gewerkt aan het verder uitwerken van een itembank. Een itembank bestaat uit een verzameling losse vragen waaruit per examenmoment een uniek examen kan worden samengesteld. Dit is met name van belang voor de online examinering omdat er hier van uitgegaan moet worden i.v.m.

fraudegevoeligheid dat een examen niet 2 keer kan worden afgenomen. Dit is anders dan de vastgestelde examensets waar voorheen mee werd gewerkt. Deze itembank maakt het dan ook mogelijk onbeperkt door te

examineren onafhankelijk van de mogelijkheid om fysiek of online te kunnen examineren.

Het aantal adviseurs loopt gestaag op, maar dit blijft een punt van aandacht. Dit wordt nader besproken in de Programmaraad

Over de kwaliteitsborging wordt nauw afgestemd tussen RVO, BZK, InstallQ, ISSO en NEN.

Van Ophem vult aan dat de certificerende instellingen controles uitvoeren aan de hand van de BRL 9500 U en W. Onderdeel hiervan zijn de controles van de opnames en de labels. In de KEGO vragenbank kunnen adviseurs vragen stellen over de toepassing van de NTA en de opnameprotocollen. Deze vragen worden behandeld door een aantal experts en indien nodig voorgelegd aan de TC 9500. Als daar vragen uit komen die relevant zijn voor de NTA en de Projectgroep dan worden ze voorgelegd aan de rapporteurs en waar nodig aan de Projectgroep. Daar is vooralsnog geen sprake van.

6 Ontwikkelingen NTA 8800

A. Actuele stand van zaken lopende onderwerpen

Het Excel document wordt besproken. Het is een uitgebreid document. Dit heeft er mee te maken dat ook beleidsmatige onderwerpen, onderwerpen in afstemming met ISSO en de softwareleveranciers hierin ook zijn opgenomen. Daarnaast geeft het ook de samenhang weer tussen deze aspecten.

Verder zijn er ook verschillende kolommen aan toegevoegd die de status van de onderwerpen weergeeft t.a.v. beoordeling van de rapporteurs en de betrokken partijen in het stelsel.

Het document wordt gedeeld in het kader van transparantie en is ter informatie. Daarnaast zullen belangrijke onderwerpen door de voorzitter en secretaris worden geagendeerd. Mochten er andere belangrijke onderwerpen zijn voor de leden van de PG dan kunnen deze op verzoek worden geagendeerd.

Willems vraagt of de onderwerpen in regel 19 t.a.v. thermische isolatie gesplitst kunnen worden. Daarnaast mist zij de U-waarde van deuren in dit overzicht.

Valk reageert de zaken samen zijn gevoegd vanwege de onderlinge samenhang en de relatie met NPR 2068. Ze worden gezamenlijk opgepakt door de Taakgroep Bouwkundige kwaliteit.

De U-waarde van deuren wordt door NEN toegevoegd aan het Exceloverzicht.

B. Toelichting interpretaties

Voorafgaand aan de vergadering is een document gedeeld met een toelichting op twee aanpassingen die per 1 juli verwerkt zullen worden in het interpretatiedocument bij NTA 8800 t.a.v. lineaire warmteverliezen en leidinglengtes. Daarnaast is een voorstel gedeeld t.a.v. wattpiekvermogen van PV-panelen.

a. Lineaire warmteverliezen

B02/21

Allen gaan akkoord met het verwerken van het aanpassingsvoorstel t.a.v. lineaire warmteverliezen in het interpretatiedocument per 1 juli a.s.

b. Leidinglengtes

Plokker geeft aan dat Vabi aan de TC 9500 heeft gevraagd hoe de aanpassing van de leidinglengtes in de opnameprotocollen opgenomen zal worden, met name voor de collectieve installaties in woongebouwen.

Koedam reageert dat dit in de TC inderdaad besproken wordt. Valk vult aan dat het er behoefte is om het op korte termijn te verwerken omdat installatietechnische oplossingen die qua duurzaamheid en energieprestatie positief uit de bus komen nu niet worden toegepast doordat voor collectieve installaties in woongebouwen niet gerekend mag worden met de werkelijke leidinglengtes.

A21/10

Koedam stemt met Greene af hoe het aanpassingsvoorstel t.a.v. leidinglengtes verwerkt moet worden in het interpretatiedocument bij de opnameprotocollen voor 1 juli a.s.

B03/21

Allen zijn akkoord met het verwerken van het aanpassingsvoorstellen t.a.v. leidinglengtes in het interpretatiedocument per 1 juli a.s.

c. Wattpiekvermogen PV-panelen

Kuijpers licht toe dat zij dit stuk heeft opgesteld naar aanleiding van vragen die uit het gebruik van de software en vanuit BCRG naar voren zijn gekomen. Het voorstel is om bij PV-panelen meerdere mogelijkheden op te nemen om ze in te voeren. De standaardmethode is om gebruik te maken van Wattpiekvermogen per PV-panelen, terwijl in de praktijk vaak per PV-paneel wordt gerekend. Het voorstel is om de afronding op 5 Watt per m² aan te passen naar 1 W/m².

Het wijzigingsvoorstel heeft met name effect op de kwaliteitsverklaringen van BCRG.

B04/21

Allen zijn akkoord met het aanpassingsvoorstel voor Wattpiekvermogen van PV-panelen.

C. Terugkoppeling Taakgroepen

Tijdens de vorige vergadering van de Projectgroep op 2 maart jl. is besloten om een aantal Taakgroepen in te richten. Binnen deze Taakgroepen worden door de rapporteurs in afstemming met een experts uit de markt,

aanpassingsvoorstellen uit gewerkt voor de onderwerpen die beschreven zijn in de Excel 'Toekomstige onderwerpen NTA 8800'.

a. *Taakgroep Bouwkundige kwaliteit*

Valk licht toe dat deze Taakgroep naast leden van de PG ook bestaat uit experts uit het veld, met name omtrent NPR 2068.

De Taakgroep heeft afgesproken dat, voordat een aantal zaken aangepast kunnen worden in NTA 8800, eerst een aantal dingen duidelijk moeten zijn in NPR 2068. Het streven is om dit a.s. zomer te doen, zodat in de vergadering van september een aantal voorstellen kunnen worden voorgelegd.

Op een aantal onderwerpen is afstemming met BZK gewenst. Dit heeft met name te maken met de vangneten voor Rc en U. Daar zal vanuit de Taakgroep rechtstreeks contact worden gezocht met Brouwers.

27 mei a.s. staat het volgende overleg van de Taakgroep gepland.

b. *Taakgroep TO_{juli}*

Valk licht toe dat een aantal onderwerpen specifiek besproken is, zoals is toegelicht in de notitie.

A11/21

Koedam verzoekt NEN om de uitgangspunten van voor de GTO-berekening, naast KEGO, ook te delen met de TC 9500. NEN stemt dit af met RVO.

Kuijpers voegt toe dat er op 17 mei jl. een gesprek is geweest met RVO en NEN over de reproduceerbaarheid. Uit de discussie kwam naar voren dat het een illusie is om te denken dat twee adviseurs tot hetzelfde label zullen komen wanneer ze op de stoep van een woning staan. De keuzes die de adviseur maakt moeten goed vastgelegd worden in het projectdossier, zodat een tweede adviseur dit kan herleiden. Er moet niet geprobeerd worden om alle keuzemogelijkheden dicht te zetten in het kader van reproduceerbaarheid, want dan zegt het label straks niks meer. Het opnameprotocol moet wel richting geven hoe deze keuzes te maken.

Brouwers sluit zich hierbij aan, maar merkt op dat er wel richting gegeven kan worden aan de bewijslast, zodat men zaken op eenzelfde wijze benaderd worden.

Koedam sluit zich hierbij aan. In de praktijk kunnen inderdaad verschillen ontstaan, maar dit moet wel binnen een bepaalde bandbreedte gebeuren. De opnameprotocolenl moet zo veel mogelijk voorkomen dat shortcuts genomen worden.

Valk concludeert dat hij Kuijpers hoort pleiten voor een grotere rol van het projectdossier en dat dit ook bekrachtigd wordt in de opnameprotocollen.

Valk licht verder toe dat wanneer de wens is om grote aanpassingen te maken t.a.v. TO_{juli} dat hier onderzoek voor nodig is, waar ook budget voor nodig is.

Willems vraagt zich af of de doelstelling van TO_{juli} is dat er veel gekozen wordt voor actieve koeling. Dit is iets om beleidsmatig in de gaten te houden. Is dit gewenst?

Brouwers reageert dat het niet de wens is dat er spontaan overgegaan wordt op actieve koeling, maar het is wel een gevolg van het wennen van deze nieuwe parameter. Als het goed is, is er van te voren gedegen onderzoek gedaan naar het effect op TO_{juli} . In de praktijk lijkt dit wellicht anders. Mocht uit de praktijk blijken dat de eis van 450 GTO-uren te streng is dan kan dit nader onderzocht worden. Hiervoor is ervaring met de methodiek nodig.

Smits onderschrijft dat de TO_{juli} -eis in de praktijk erg streng blijkt. Een hoekwoning met een aanbouw kan bijv. al geen zijramen meer hebben om de TO_{juli} -eis niet te overschrijden.

Brouwers vraagt zich af of dat de eis te streng is of dat in de praktijk gewoon te veel overschrijding is. De norm moet niet aangepast worden aan de praktijk, als de praktijk tot ongewenste situaties leidt.

Greene merkt op dat TO_{juli} uit de praktijk niet een indicatieve, maar juist conservatieve eis lijkt te zijn.

Straver verwijst naar de brochure van het Lenteakkoord, waarin een stuk of 8 concrete voorbeelden van maatregelen worden benoemd om toch aan de TO_{juli} -eis te voldoen. Passieve en actieve koeling komen hier beiden aan de orde.

Straver stuurt de brochure van het Lenteakkoord met de voorbeelden over TO_{juli} naar NEN, zodat ze gedeeld kan worden met het verslag.

Daarnaast merkt Straver op dat er systemen zijn waar bodemkoeling aan de orde komt en hij vraagt zich af of dit voldoende is om als actieve koeling te kwalificeren.

Valk reageert op dit laatste punt t.a.v. de benodigde koelbehoefte dat dit op de lijst van onderwerpen staat. Door de rapporteur wordt gekeken welke systemen in aanmerking komen voor vrijstelling van TO_{juli} . Daarnaast merkt hij op dat de markt moet wennen aan de nieuwe eis, en in de ontwerpfase rekening moet gaan houden met het zomercomfort, zodat actieve koeling voorkomen kan worden.

Willems merkt op dat het belangrijk is om de markt de kans te geven te laten wennen. Er moet bouwkundig gekeken worden naar oplossingen, maar er moet wel ruimte zijn voor bedrijven om dat te doen.

8 juni a.s. vindt de volgende vergadering van de Taakgroep TO_{juli} plaats.

- c. Taakgroep warmtepompen
Agterberg licht toe dat er gewerkt wordt aan verschillende voorstellen t.a.v. warmtepompen en bodemenergie. Vanuit de branche zal hiervoor informatie en onderbouwing aangeleverd worden aan de rapporteur en de Taakgroep. In de notitie staat uitgewerkt welke voorstellen voor september verwacht worden en welke op een langere termijn worden uitgewerkt.
- D. Prioritering uitwerking aanpassingen richting eind van het jaar
Valk geeft aan dat de Taakgroepen gaan werken aan voorstellen die eventueel aan het eind van het jaar verwerkt kunnen worden. Dat betekent dat er in september besluitvorming over zal plaatsvinden. Het voorstel is daarom dat, zodra er tekstvoorstellen zijn, die alvast te delen met de Projectgroep. Het verzoek is ook om vragen tijdig aan te kaarten bij NEN, zodat die wellicht nog voorgelegd kunnen worden aan de betreffende Taakgroepen en in de vergadering van de Projectgroep in september besluiten genomen kunnen worden.
Het is daarnaast belangrijk te realiseren dat voorstellen moeten voldoen aan de processtappen (N0252), zelfs nadat een wijzigingsvoorstel door de PG is goedgekeurd.

Agterberg vraagt of er parallel activiteiten lopen in de normcommissie die leiden tot botsingen met NTA 8800. Hij heeft behoefte aan een overzicht.

Valk reageert dat de vergadering van 25 november inhaakt op deze vraag. De normcommissie is zich momenteel aan het beraden op een nieuwe scope en structuur die aansluit op de overdracht van NTA 8800 van de Projectgroep naar de normcommissie. De intentie is om per 1 januari 2022 de NTA over te dragen.

A13/21

Volleman deelt het schematisch overzicht van de huidige structuur van de normcommissie en de Programmaraad – Projectgroep, waarin de Taakgroepen zijn weergegeven evenals ad hoc groepen onder de normcommissie waarbinnen gewerkt wordt aan voorstellen voor de nieuwe structuur.

Volleman licht tenslotte toe dat NTA 8800 voor drie jaar kan bestaan en een aantal keer verlengd worden als NTA. Op termijn kan besloten worden om de NTA dan door te ontwikkelen tot een NEN-norm.

7 Vergaderingen 2021

- Donderdag 16 september 2021, 09.30-12.30 uur
- Donderdag 25 november 2021, 09.30-12.30 uur.

8 Rondvraag en sluiting

Er zijn geen vragen voor de rondvraag.

De voorzitter sluit de vergadering om 11.45 uur.